

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2292/22
21.3.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Мاستиловић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Џелетовић Цуцић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Михаило Обрадовић, адвокат из Београда, ул. Тадеуша Кошћушког бр. 76, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Глогоњац, адвокат из Београда, Трг Николе Пашића бр. 12, ради дуга, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П. 15807/2018 од 13.12.2018. године, након одржане расправе пред другостепеним судом, донео је дана 21.3.2023. године

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П. 15807/2018 од 13.12.2018. године, у ставу првом и другом изреке, тако што се:

УСВАЈА тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиљи на име дуга исплати износ од 1.130.000,00 УСД у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са домицилном каматом у динарској противвредности обрачунатој на исти начин као за главни дуг и то:

- износ од 250.000,00 УСД, са домицилном каматом почев од 22.1.2011. године, па до исплате,
- износ од 230.000,00 УСД, са домицилном каматом почев од 28.1.2011. године, па до исплате,
- износ од 219.978,74 УСД, са домицилном каматом почев од 31.5.2011. године, па до исплате,
- износ од 100.000,00 УСД, са домицилном каматом почев од 15.5.2011. године, па до исплате и

– износ од 330.000,00 УСД, са домицилном каматом почев од 31.12.2012. године, па до исплате,
све у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 1.364.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршност пресуде, до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, док се у преосталом делу, захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка одбија као неоснован.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 15807/2018 од 13.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да суд обавезе туженог да јој на име дуга исплати износ од 1.130.000,00 УСД у динарској иротиввредности са домицилном каматом на појединачне износе дуга који су наведени у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом, на име трошкова парничног поступка, плати износ од 839.450,00 динара. у року од 15 дана од дана иријема писаног отправака иресуде, под претњом извршења.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужиља, побијајући је у целости, из свих законом прописаних разлога.

Тужени је доставио одговор на жалбу тужиље.

Одлучујући о изјављеној жалби, Апелациони суд у Београду донео је пресуду Гж 4704/19 од 14.10.2020. године, којом је преиначена пресуда Вишег суда у Београду П. 15807/2018 од 13.12.2018. године у ставу првом и другом изреке тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи на име дуга исплати износ од 1.130.000,00 УСД у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са домицилном каматом у динарској противвредности на исти начин као за главни дуг и то на појединачне износе ближе наведене у овом ставу изреке. Такође, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 1.229.600,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4704/19 од 14.10.2020. године укинута је решењем Врховног касационог суда Рев 766/2021 од 9.3.2022. године.

У поновном поступку Апелациони суд је испитујући првостепену пресуду у оквиру овлашћења из члана 386. Закона о парничном поступку, закључио да је ради одлучивања о жалби потребно отворити главну расправу сагласно одредби члана 383. став 3. Закона о парничном поступку, јер је ожалбена пресуда заснована на непотпуно утврђеном чињеничном стању, а раније донета првостепена одлука у овом поступку је већ једном укинута.

Веће је применом одредбе члана 331. Закона о парничном поступку, којим је

прописано да уколико се рочиште држи пред измењеним већем главна расправа мора да почне изнова, али суд може да донесе одлуку да се поново не саслушавају странке, сведоци и вештаци и да се не врши нови увиђај већ да се прочитају записници о извођењу тих доказа, у вези са чланом 385. став 1. истог Закона, којим је прописано да се одредбе о главној расправи пред првостепеним судом из чланова 310. до 335. тог Закона примењују и на расправу и поступак пред другостепеним судом, решењем донетим на рочишту одржаном 21.3.2023. године одлучило да се парничне странке и сведоци не саслушавају поново, већ да се прочитају записници о њиховом саслушању. Главна расправа је закључена дана 21.3.2023. године, након читања писаних доказа изведених током поступка и читања записника о саслушању парничних странака и сведока.

Оценом изведених доказа, сваког засебно и свих доказа заједно, а на основу резултата целокупног поступка, применом члана 8. Закона о парничном поступку, утврђено је следеће чињенично стање:

Тужиља је као супруга пок. ВВ правноснажним решењем Првог основног суда у Београду О. 10956/13 од 21.11.2013. године, које је исправљено решењем донетим 2.4.2014. године, оглашена за искључивог наследника његове заоставштине коју, поред осталог, чини и потраживање по основу уговора о зајму закљученог између ВВ, као зајмодавца и туженог ББ, као зајмопримца, овереног пред Првим општинским судом у Београду под Ов. бр. 5553/2003 од 25.11.2003. године и анексима тог уговора закљученим 29.12.2003. године и 29.8.2005. године. У уговору о зајму је констатовано да је зајмодавац дао зајмопримцу на зајам износ од 1.600.000,00 УСД без камате, уз обавезу да зајмопримац наведени износ врати у року од 7 година од дана пријема зајма, те је уговорено да ће износ зајма зајмодавац зајмопримцу исплатити сукцесивно у више транши. Уговором је засновано заложно право првенственог реда наплате у корист зајмодавца, као залогопримца на хартијама од вредности-редовним акцијама емитента Фабрике брусних плоча, машина и ливнице челика "Мачкатица а.д. Сурдулица", чији је зајмопримац, овде тужени, био власник, и то на 4.453 акција на име емитованих у првом кругу својинске трансформације по одлуци емитента од 31.7.1998. године, појединачне номиналне вредности од по 1.000,00 динара, а укупне номиналне вредности од 4.453.000.00 динара, које носе учешће у висини од 10% укупног капитала емитента. Зајмопримац - тужени је на зајмодавца цедирао сва права на дивиденде из заложених акција, почев од дивиденде за 2004. годину, а за време трајања залогa. Уговорено је да по истеку рока за враћање зајма зајмодавац има право избора: да може на име дуга узети у својину заложене акције, а сразмерно износу доспелог дуга у односу на споразумно утврђену реалну вредност за укупно 4.453 акције од 1.600.000 УСД, или ће своје потраживање намирити продајом заложене непокретности јемца-платца. Анексом уговора закљученим 29.12.2003. године, уговарачи су изменили одредбу основног уговора у погледу рока исплате прве транше зајма од 960.000,00 УСД и фиксног рока до 31.12.2003. године, тако што су уговорили да ће зајмодавац на име прве транше исплатити износ од 800.000,00 УСД у одговарајућој противвредности у еврима до 15.5.2004. године. Анексом бр. 2 уговора закљученим 29.8.2005. године, констатовано је да је зајмодавац у периоду од 21.1.2004. године до 14.5.2004. године, исплатио зајмопримцу укупан износ од 800.000,00 УСД преносом девизних средстава на лични рачун зајмопримаца код АИК банке АД Ниш у четири транше. Уговорено је

да се умањи износ одобреног зајма, и то тако што се друга транша зајма утврђује у укупном износу од 330.000,00 УСД, па је укупан износ одобреног зајма 1.130.000,00 УСД. Из потврде о уплати и налога о преносу новца, произлази да су по налогу сада пок. ВВ, на приватни девизни рачун туженог код АИК банке Ниш, а по основу уговора Ов 5553/2003 од 25.11.2003. године, уплаћени следећи износи: 250.000,00 УСД дана 21.1.2004. године, 230.000,00 УСД дана 27.1.2004. године, 220.000,00 УСД дана 30.1.2004. године и 100.000,00 УСД дана 14.5.2004. године, што није било спорно ни међу парничним странкама. Из потврде потписане од стране туженог и ВВ произлази да су они својим потписима потврдили да је 3.9.2005. године у ..., ВВ као зајмодавац, исплатио туженом као зајмопримцу, износ од 275.000,00 евра у ефективној валути на име исплате друге транше зајма у вредности од 330.000 УСД по уговору о зајму и његовим анексима. Тужени је ВВ у залогу предао своје 4.453,00 акције предузећа "...", предајом бланкета, те је ВВ по основу тих акција учествовао у пословању предузећа и уговарању послова који је требало да донесу велику добит. Оценом исказа туженог и сведока ГГ, која је у време закључења уговора о зајму била запослена у предузећу туженог "...", као директор правног сектора и која је у том својству и саставила уговор о зајму и један од анекса, те учествовала у преговорима између ВВ и тужиоца који су се водили тим поводом, као и исказа сведока ДД, који је био правни заступник ВВ у Србији новодом неколико инвестиција и који је у том својству учествовао у преговорима туженог и ВВ поводом закључења уговора о зајму, произлази да је ВВ хтео да купи део акција предузећа "...", чији је власник био тужени као физичко лице, па су се договорили да му тужени прода део својих акција у висини од 10% укупног капитала овог предузећа, које је у то време имало закључен веома уносан уговор о извозу својих производа у Русију. Како је ВВ новац за куповину акција требало да уплати са својих рачуна у ..., што је изискивало одређено време, док је тужени желео да се трансакција обави што пре, договорено је да се уместо уговора о купопродаји акција сачини уговор о зајму, уз установљење залог у корист зајмодавца на акцијама туженог које је требало да буду продате, јер је то омогућавало бржи пренос новца. Пок. ВВ је по основу тога што је држао 10% акција предузећа "...", учествовао у његовом пословању, међутим планирани уносни послови нису реализовани. Дописима од 10.3.2011. године. 13.10.2011. и 18.4.2012. године ВВ је од туженог захтевао враћање зајма из 2003. године.

Међу парничним странкама није било спорно да је између ВВ, као зајмодавца и туженог ББ, као зајмопримца, закључен уговор о зајму, оверен пред Првим општинским судом у Београду под Ов.бр.5553/2003 од 25.11.2003. године, као и анекси тог уговора од 29.12.2003. и од 29.8.2005. године, као ни то да је на приватни девизни рачун туженог код АИК банке Ниш, а по основу уговора Ов 5553/2003 од 25.11.2003. године, уплаћен укупан износ од 1.130.000,00 УСД и то: 250.000,00 УСД дана 21.1.2004. године, 230.000,00 УСД дана 27.1.2004. године, 220.000,00 УСД дана 30.1.2004. године и 100.000,00 УСД дана 14.5.2004. године. Такође, дана 3.9.2005. године ВВ је исплатио туженом износ од 275.000,00 евра у ефективној валути на име исплате друге транше зајма у вредности од 330.000 УСД по уговору о зајму и његовим анексима. Међу парничним странкама била је спорна активна легитимација тужиље, затим да ли је између туженог и сада пок. ВВ постојао уговорни однос зајма између физичких лица, или је суштина њиховог уговорног односа било улагање у пословање Привредног друштва "...", као и да ли је такво улагање извршено на законом дозвољен

начин.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредби чланова 557, 562. и 324. Закона о облигационим односима оценио да тужбени захтев није основан. Приликом доношења одлуке првостепени суд је полазећи од исказа свих саслушаних сведока и туженог закључио да се у конкретном случају није радило о позајмици сада пок. ВВ туженом ББ, као физичком лицу, већ о куповини акција привредног друштва "...", или инвестицији ВВ у фирму "...", или позајмици сада пок. ВВ "...", преко туженог ББ, односно да је воља уговорних страна била улагање у фирму "...", а стварна намера ВВ да стекне акције "...", које су биле издате на име туженог. Следом свега напред наведеног, првостепени суд је сматрао да се није радило о позајмици између физичких лица, те да због тога тужени и није дужан да тужиљу исплати тражени новчани износ.

Међутим, иако је приликом доношења одлуке закључио да је уговор о зајму привидан правни посао, првостепени суд је пропустио да утврди правну природу прикривеног правног посла, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Ради правилног утврђивања чињеница на основу којих би се могао извести закључак о стварној вољи уговорача и правној природи прикривеног правног посла Апелациони суд је током другостепеног поступка извео доказ читањем писаних исправа у списима предмета, као и записника о саслушању парничних странака и сведока ББ и ДД.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да је тужбени захтев основан.

Читањем овереног превода са енглеског језика дописа које је привредно друштво "...", упутило ББ суд је утврдио да је овим дописом, на захтев ВВ, потврђено да је "...", извршио плаћања према туженом по налогу ВВ, извршавајући своје обавезе по Уговору бр. 5553/2003 од 25.11.2003. године и то износ од 250.000,00 УСД дана 27.1.2004. године, 230.000,00 УСД 27.1.2004. године, 220.000,00 УСД 30.1.2004. године и 100.000,00 УСД 14.5.2004. године.

Читањем фотокопија потврда о власништву над акцијама од 21.11.2013. године суд је утврдио да је ВВ дана 25.11.2013. године преузео оригинале потврда о власништву над акцијама којима се потврђује да је ББ власник укупно 4.453,00 оснивачке акције "...", а.д. Из ..., појединачне номиналне вредности 1.000,00 динара, односно укупне вредности од 4.453.000,00 динара.

Из исказа тужиље произлази да је у разговору са својим сада пок. супругом ВВ сазнала да је 2003. године туженом, као физичком лицу позајмио 1.600.000,00 УСД, који новац је тужени требало да му врати са каматом до 2010. године. Из писмена које је пронашла након смрти свог супруга тужиља је сазнала да је њен супруг са свог конта из ... на рачун "Аик банке Ниш" уплатио износ од 800.000,00 УСД, с тим што тужиља из постојеће документације није могла да утврди да ли је овај износ пренет на лични

конто туженог. Тужилји је било познато и то да је ВВ имао изузетно лепо мишљење о туженом, да је био почаствован што га познаје, али да је у неко доба тужени почео да га игнорише, да је у поседу писама и мејлова које је ВВ упућивао туженом, а у вези са предметом спора, те да јој супруг никада није рекао да ли му је тужени новац вратио.

Из исказа туженог произлази да је 2001. и 2002. године, по наговору ЕЕ купио већински пакет акција "...", с тим да је тужени као физичко лице имао 30% акција, а његова партнерска фирма "... је имала већински пакет акција. Од ЕЕ, који је у то време био генерални директор "... добио је уверење да ће инвестирање у акције бити враћено кроз дивиденде у периоду од 3 до 4 године, али је већ 2003. године било јасно да фирма не послује добро, јер је била у блокади, губила је послове, а менаџмет је лоше обављао свој посао. Због свега наведеног тужени је одлучио да прода своје акције у "...". Тужени је навео да је на берзи покушао да прода акције, али да акције нису продате на тај начин, већ га је у то време ЕЕ довео у везу са ВВ, са предлогом да он купи 10% акција које је тужени, као физичко лице поседовао у предузећу "...". Приликом разговора, којем је присуствовао ЕЕ, постигнут је споразум да тужени сада пок. ВВ прода 10% акција. На следећем разговору који је обављен дана 25.11.2003. године, којем су присуствовали ВВ и његов адвокат ДД, адвокат туженог ГГ и тужени, ВВ је истакао захтев да уговор који ће закључити не носи класичан назив уговор о купопродаји, већ да буде насловљен као уговор о зајму, а да се у том уговору предвиди да се зајам може вратити из вредности у акцијама, или из продаје тих акција. Договорена је купопродајна цена од 1.600.000,00 УСД, с тим да средства у износу од 800.000,00 УСД буду усмерена на приватан рачун туженог у "АИК банци Ниш". Том приликом ВВ предате су оригиналне акције и потписан је уговор насловљен као уговор о зајму. ВВ је износ од 800.000,00 УСД на рачун туженог уплатио у четири транше. Новчана средства ВВ је пренео са рачуна фирме из ..., али туженом уплатилац није био битан, већ само да на његов лични рачун легне новац. Преосталих 800.000,00 УСД ВВ никада није пребацио на девизни конто туженог, јер је видео да "... не послује тако добро како је то представио ЕЕ, па су ВВ и тужени током 2005. године постигли споразум да уместо 1.600.000,00 УСД ВВ плати 1.100.000,00 УСД, с тим да ће преосталих 300.000,00 УСД тужени употребити за откуп хипотекарног кредита стана у ... "... је отишла у стечај 2008. године, с обзиром да је рачун био у блокади од 2005. године, а њени укупни дугови су износили око 8.000.000,00 евра. Крајем 2010. године и почетком 2011. године почеле су преписке између туженог и ВВ, у којима ВВ никада није писао шта му стварно тужени дугује, већ је тражио састанак како би "уредили" односе, јер су обојица знали да је то купопродајни уговор за акције, а не уговор о зајму.

Из исказа сведока ЂЂ произлази да је био дугогодишњи пријатељ сада пок. ВВ, да му се ВВ око 2006. године као адвокату обратио ради правних савета о томе да ли стан, или станови које је тужени нудио ВВ могу да обезбеде позајмицу у висини од више од 1.000.000,00 УСД коју је ВВ требало да учини ББ. Тим поводом ЕЕ, ВВ и сведок су се састали са ББ који их је увео у кружну кућу на ..., а коју су звали "...". Сведок је навео и то да ништа од уговора, нити других правних послова између њих није обављао, да је од ВВ и ЕЕ сазнао да је износ од 1.000.000,00 и нешто УСД предат туженом, али да тужени овај износ није вратио. Сведок је даље навео да му је познато да је ЕЕ био директор "...", да је тужени купио ово предузеће, али му није било познато да ли позајмица која је требало да буде обезбеђена станом у кући на ... има везе са

акцијама у "...", јер се пред њим акције у "...” никада нису спомињале, нити се пред њим о "...” водила било каква прича.

Из исказа сведока ДД произлази да му је било познато да је ВВ имао намеру да купи део капитала фирме "...” са седиштем у ..., коју је тужени купио у поступку приватизације. "...” је ВВ била интересантна због тога што је на тај начин могао да стекне контролу над фирмом "...”, а која је имала директне везе са ЕПС. Сведок је био правни заступник сада пок. ВВ и у том својству је присуствовао на састанку са туженим. Том приликом је тужени веома профитабилним оценио посао који је ВВ хтео да води у "...”, јер је ово привредно друштво требало да добије посао замене струјомера у целој Србији, а постојали су и контакти да се исто уради у Црној Гори. Резултат разговора је био усмени договор ББ и ВВ према ком је ВВ требало да купи 10% акција од ББ и преузме цело пословање "...”, док је у погледу преосталог дела акција ББ проценио да му је исплативије да остане у "...” због посла око струјомера. Тужени је инсистирао да се посао што пре заврши продајом 10% акција и да му договорени износ од 1.500.000,00 евра легне на рачун, али му је ВВ објаснио да се новац налази у ..., да је потребно извршити трајни пренос новца из ... у Србију и да то због ... прописа не може да се уради брзо, због сагласности које је требало да добије, па су заједнички тражили начин како да се законито плати договорени износ. Дошли су на идеју да то буде позајмица, а да се ВВ предају докази на основу којих би се он легитимисао као власник дела акцијског капитала "...”, а да се у уговору назначи вредност коју је требало да плати за акције. ВВ су предати бланкети у висини од 10%, с тим што је регистрацију у Централном регистру хартија од вредности требало извршити по уплати целокупне купопродајне цене. За овај правни посао задужили су правницу која је радила у фирми "...”, која је уз помоћ сведока и ВВ уговор и сачинила. Тужени је тражио “ограду” у вези са евентуалним враћањем капитала, који је требало извршити из имовине "...”, а због тога што је ВВ поверио цело пословање фирмом. На основу закљученог уговора ВВ је остварио све принадлежности у "...”, као да је власник већинског капитала, а вршене су му исплате по основу дивиденде, најмање у висини од 10%. Сведоку није било познато због чега ВВ туженом није исплатио свих 10%, али му је било познато да се пет до шест година након ових њихових договора нешто пореметило, посао са струјомерима није реализован, те да је тужени понудио да ВВ врати 700-800 хиљада евра, колико је и уложио у овај посао, а да му за узврат ВВ врати 10% акција, а затим му је понудио новац или неке некретнине што ВВ није прихватио, већ је захтевао да остане у послу и да наставе сарадњу на дотадашњи начин.

Суд је прихватио исказе туженог, сведока ЂЂ и сведока ДД налазећи да су исти јасни, међусобно непротивречни и у сагласности са писаним исправама у списима.

Приликом доношења одлуке суд је имао у виду и исказ тужиље, али је нашао да исти није од утицаја на одлуку у овој правној ствари, с обзиром да тужиља није имала поуздана и непосредна сазнања о предмету спора.

На основу овако изведених доказа Апелациони суд је утврдио да је пок. ВВ туженом износ од укупно 1.130.000,00 УСД дао на име куповине дела акција предузећа "...”, чији је тужени био власник, те да је њихова права воља била да се обави купопродаја акција, а да је закључивање уговора о зајму, на који се тужиља у овом

спору позива као на основ свог потраживања, договорено како би се омогућио законити пренос новца са рачуна пок. ВВ у иностранству на приватни девизни рачун туженог код АИК банке. На основу усменог споразума туженог и сада пок. ВВ, који је претходио закључењу уговора о зајму ВВ је куповином 10% акција, поред права која произлазе из самих акција, у предузећу “...” преузео и фактичко управљање пословањем овог привредног друштва, као да је већински власник акцијског капитала. Напред наведено произлази из исказа туженог и сведока ДД који су учествовали у закључењу овог правног посла и о њему се непосредно договарали, а које исказе је Апелациони суд у Београду у целисти прихватио.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредаба чл. 5. став 1. тачка 4, чл. 52. и 53. Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената (“Службени гласник РС” 57/03 од 3.5.2003. године), као и чл. 66, 103, 104, 214 и 1024. Закона о облигационим односима Апелациони суд је закључио да је уговор о зајму, са анексима привидан правни посао, а да је права воља уговорних страна била да изврше промет акција, због чега уговор о зајму, сходно одредби члана 66. став 1. Закона о облигационим односима нема дејства међу уговорним странама. Одредбом члана 66. став 2. истог Закона прописано је да ако привидан уговор прикрива неки други уговор, тај други уговор важи ако су испуњени услови за његову правну ваљаност, из чега произлази да би уговор о купопродаји акција, који су уговорне стране заиста желеле да закључе и који су прикриле закључењем уговора о зајму, могао да представља правни основ по коме би тужени као продавац акција имао право да задржи износ који му је правни преходник тужиле исплатио на име њихове цене.

Приликом оцене правне ваљаности наведеног уговора о купопродаји акција Апелациони суд је пошао од одредаба Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, који је важио у време закључења уговора о купопродаји акција, као дисимулованог правног посла. Према одредби члана 5. став 1. тачка 4. наведеног Закона трговина хартијама од вредности је свака куповина и продаја хартија од вредности која се врши након њиховог издавања, док је одредбом члана 52. став 1. и 2. истог Закона било прописано да се хартијама од вредности може трговати само јавном понудом на организованом тржишту, осим ако тим законом није другачије одређено и да на организованом тржишту хартијама од вредности могу трговати само брокерско-дилерска друштва и овлашћене банке чланови берзе, а друга лица једино посредством чланова берзе. Одредбама чланова 52а и 53. Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената били су прописани изузеци од правила да се хартијама од вредности може трговати само јавном понудом на организованом тржишту, па је чланом 52а био прописан изузетак за власничке хартије од вредности одређеног издаваоца које се могу продавати и путем јавног тендера, и то: акције које су пренете Акцијском фонду у складу са законом, као и акције појединачних акционара које се нуде на продају истовремено са акцијама Акцијског фонда у складу са Законом о Акцијском фонду; акције чији је законити ималац Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених; акције чији је законити ималац Републички фонд за развој; акције чији је законити ималац Република Србија по основу конверзије потраживања у капитал. Такође, одредбом члана 53. наведеног Закона било је прописано да се изузетно од члана 52. овог закона, дужничким хартијама од вредности може трговати ван берзе ако се понуда за куповину, односно продају врши без јавног

оглашавања; ако су уговорне стране Савезна Република Југославија, република чланица или професионални инвеститори; као и ако куповину, односно продају хартија од вредности врши Народна банка Југославије.

Из цитираних законских одредаба произлази да се на акције чији је власник био тужени не може применити ниједан од прописаних изузетака, што значи да је тужени своје акције предузећа “...” могао да прода само јавном понудом на берзи, а не закључивањем правног посла непосредно између власника акција као продавца и купца. Следом наведеног, ни дисимуловани правни посао – уговор о продаји акција ван берзе, који је био прикривен симулованим правним послом – уговором о зајму, не испуњава законом прописане услове за пуноважност, односно супротан је цитираним императивним законским одредбама, па је ништав сходно одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, због чега је према одредби члана 104. став 1. истог Закона свака уговорна страна дужна да врати другој све оно што је примила по основу таквог уговора. Како је тужени од правног претходника тужиле по основу ништавог правног посла примио износ од 1.130.000,00 УСД дужан је да тај износ врати тужилци, на коју је ово потраживање прешло по основу наслеђивања. На досуђене износе, тужилци припада и законска затезна камата сходно одредби члана 214. Закона о облигационим односима, јер их је тужени примио по основу ништавог правног посла, и то на износе главног дуга како су тражени, почев од датума како су тражени, с обзиром да је тужени већ у моменту закључења дисимулованог уговора којим је извршен промет акција ван берзе, знао за његову ништавост као особа која се дуго и успешно бавила привредним пословима, па је ова камата досуђена на сваки од појединачно тражених износа, почев од датума од којих је то у тужби тражено, и то у висини стопе домицилне камате, а све крећући се у границама тужбеног захтева и у односу на главно и у односу на споредно потраживање.

Имајући у виду све напред наведено, ожалбена пресуда је морала бити преиначена, а тужбени захтев усвојен.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је имао у виду чињеницу да је спорни уговор, насловљен као Уговор о зајму, закључен дана 23.11.2003. године, а да је сада пок. ВВ преузео акције привредног друштва “...” у време важења Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, али је оценио да ове чињенице нису од утицаја на другачију одлуку суда у овој правној ствари. Наиме, прелазним и завршним одредбама наведеног закона било је прописао да ће се Централни регистар хартија од вредности, у складу са овим законом, основати као акционарско друштво до 1. јануара 2004. године и да ће до оснивања Централног регистра хартија од вредности, све послове у вези са регистрацијом, депоновањем, клирингом и салдирањем хартија од вредности прописане овим законом обављати Народна банка Југославије. Дакле, и поред тога што Централни регистар хартија од вредности није био основан у време закључења спорног уговора и предаје акција, сви послови који се односе на регистрацију, депоновање, клиринг и салдирање хартија од вредности могле су бити обављене од стране Народне банке Југославије. Следом свега напред наведеног, чињеница да Централни регистар хартија од вредности није постојао у време закључења спорног уговора, није могла бити од утицаја на пуноважности дисимулованог Уговора о продаји акција, који правни посао је био прикривен Уговором

о зајму, као симулованим правним послом.

Такође, Апелациони суд у Београду је неоснованим оценио и истакнути приговор недостатка активне легитимације истакнут од стране туженог, који је током поступка навео да је износ од 800.000,00 УСД на рачун туженог уплаћен од стране привредног друштва “...” из ..., а не од стране ВВ. Наиме, из садржине овереног превода са енглеског језика дописа које је привредно друштво “...” упутило туженом произлази да је “...” извршио плаћања према туженом по налогу ВВ, извршавајући своје обавезе по Уговору бр. 5553/2003 од 25.11.2003. године и то износ од 250.000,00 УСД дана 27.1.2004. године, 230.000,00 УСД 27.1.2004. године, 220.000,00 УСД 30.1.2004. године и 100.000,00 УСД 14.5.2004. године. Одредбом члана 1020. Закона о облигационим односима регулисан је институт упућивања, којим једно лице, упутилац (асигнант) овлашћује друго лице, упућеника (асигнат) да за његов рачун изврши нешто одређеном трећем лицу, примаоцу упута (асигнатар), а овога овлашћује да то извршење прими у своје име. Из достављеног превода произлази да је ВВ обавезу предаје новца коју је преузео уговором насловљеним као Уговор о зајму извршио упућивањем и то упутом који је дао привредном друштву “...” да овде туженом исплати укупно износ од 800.000,00 УСД. Основ и разлог због ког је привредно друштво “...” пристало да по налогу ВВ трећем лицу изврши плаћање лежи у пословном односу између ВВ као асигнанта и “...” као асигната и исти не може бити предмет испитивања у овом поступку. Следом наведеног, како је уплата износа од 800.000,00 УСД извршена по налогу ВВ, а по основу закљученог Уговора од 25.11.2003. године, тужила, као његов правни следбеник, активно је легитимисана да захтева враћање датог по основу ништавог уговора.

С обзиром да је преиначена одлука о главној ствари овај суд је одлучивао и о трошковима целог поступка у смислу одредбе члана 165. став 2. Закона о парничном поступку. Како је тужила успела у спору, на име трошкова парничног поступка, сходно одредби члана 153, 154. и 163. став 2. Закона о парничном поступку, а имајући у виду одређени захтев за накнаду трошкова припадају јој трошкови поступка и то на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката за састав тужбе у износу од 47.000,00 диунара и 4 образложена поднеска у износу од по 52.000,00 динара, за приступ на 8 одржаних рочишта у износу од по 53.800,00 динара, за приступ на 3 неодржана рочишта у износу од по 26.900,00 динара и за састав две жалбе у износу од по 104.000,00 динара. Осим наведеног тужили припадају и трошкови на име судске таксе на тужбу, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду, у износу од по 97.500,00 што све укупно износи 1.364.100,00 динара, обрачунато према важећој АТ и ТТ. Законску затезну камату на досуђени износ трошкова парничног поступка Апелациони суд је досудио полазећи од тога да трошкови парничног поступка представљају новчану обавезу, због чега тужила сходно одредби члана 277. став 2. Закона о облигационим односима, има право на законску затезну камату. Тужени у погледу наведене обавезе, у смислу одредбе члана 324. Закона о облигационим односима пада у доцњу када одлука о трошковима поступка постане правноснажна и када протекне рок за њено добровољно испуњење, односно тужени долази у доцњу када одлука о трошковима поступка постане извршна, због чега је у преосталом делу за период од пресуђења, па до дана извршности, захтев тужиле за исплату законске затезне камате на износ трошкова поступка одбио као неоснован.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 394. тачка 1. и 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Мاستиловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић